

Resposta a la petició d'informació de la Comissió d'Investigació sobre la Pederàstia a l'Església del Parlament de Catalunya

- Protocol de prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu. Cos de Mossos d'Esquadra.

La PG-ME no disposa actualment d'un protocol específic per a la prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu. No obstant això, són múltiples les iniciatives per a la sensibilització, prevenció i informació que promouen la seguretat de les persones per tal de reduir els il·lícits penals contra la llibertat sexual de les persones.

La prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament i abusos sexuals infantil i adolescent per part de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (PG-ME) es fa en el marc de dues normes internes: d'una banda, el *Procés d'atenció a les víctimes de violència masclista, domèstica i altres víctimes vulnerables* i, de l'altra, en el marc del *Programa operatiu específic (POE) Centres educatius*. Aquest últim té per objectiu general garantir la seguretat del conjunt de la comunitat educativa prevenint, identificant i reduint els fets delictius, així com millorar la percepció de seguretat per a contribuir de forma positiva en el cicle vital de la formació dels infants i joves, i com a objectiu específic prevenir i reduir els fets delictius relacionats amb l'àmbit de les relacions interpersonals, especialment delictes contra la llibertat sexual, delictes de lesions, delictes de coaccions, delictes d'amenaques i vexacions.

1. Accions de sensibilització, prevenció i informació

La PG-ME impulsa iniciatives per donar a conèixer els aspectes relacionats amb la promoció de la seguretat de les persones i reduir, així, el nombre d'il·lícits penals contra la llibertat sexual en qualsevol dels àmbits en què es poden donar. Aquestes iniciatives inclouen informar i sensibilitzar els diferents col·lectius existents i promoure accions per afavorir la seguretat i la denúncia d'aquests fets.

Aquest objectiu, al voltant de l'àmbit educatiu, es materialitza en la col·laboració entre els agents policials, les autoritats docents, la comunitat educativa i la resta d'operadors que hi intervenen dins del ja esmentat *POE Centres educatius*.

La periodicitat dels contactes, dins del *POE Centres educatius*, s'estableix en funció de les problemàtiques detectades a cada centre. Les àrees bàsiques policials (ABP) i comissaries de districte (CD) tenen el seu pla de contactes trimestral adreçat a la comunitat educativa del seu territori per conèixer les problemàtiques generals, establir el nivell d'intervenció de cada centre i les accions a realitzar. En tot cas, a l'inici de cada curs escolar es reforça la xarxa de relacions establerta durant el curs anterior amb contactes personals o a través d'eines de comunicació, per establir o reforçar vincles de relacions amb els professionals, per prevenir i detectar possibles víctimes en la comunitat educativa i detectar possibles situacions abusives latents que poden arribar a patir alguns joves i que mantenen en silenci per por o inseguretat; és a dir, per assolir la detecció precoç d'aquestes situacions.

Un aspecte clau de la prevenció i sensibilització per millorar la detecció en l'àmbit educatiu, i en tots en els quals hi ha professionals que treballen amb menors d'edat, és el deure de

comunicació a les autoritats d'aquelles situacions en què s'adverteixin indicis de violència sobre infants i adolescents, que estableix la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència. Aquesta llei estableix tant el deure que afecta a tota la ciutadania, com el que afecta a professionals o persones amb activitats amb menors a càrrec, és a dir, el "deure de comunicació qualificat".

Des de l'aprovació de la llei 8/2021, a part del treball previ i dels interlocutors que s'havien identificat fins al moment amb la comunitat educativa i els centres, es canalitza també a través del coordinador/a de benestar i protecció de l'alumnat.

2. Atenció a la víctima i la família

La reacció policial davant la notícia que s'ha comès un delictes sexual o algun maltractament greu sobre una víctima menor d'edat segueix unes pautes similars a tot el territori. La reacció inicial la duen a terme efectius de seguretat ciutadana o d'investigació, depenent de cada cas. En tot cas, tant els especialistes en la investigació de delictes contra les persones com la resta d'efectius policials que intervenen inicialment tenen en compte alguns aspectes diferencials davant la presència de menors d'edat especialment vulnerables víctimes de fets greus.

En relació amb la víctima, es té una consideració especial de la necessitat de donar-li seguretat i que la interacció amb el menor víctima sigui assumida per un únic efectiu que s'interessi per les seves necessitats al llarg de l'actuació. Les entrevistes es fan amb preguntes obertes i senzilles, evitant fer-li repetir explicacions i fent una escolta activa, preservant fidelment el relat de la víctima, assegurant que el menor es trobi acompanyat en tot moment i, si cal, afavorint que l'agent policial faci l'acompanyament que la víctima necessita.

En relació amb l'atenció als progenitors/tutors legals de la víctima, la intervenció policial en aquest tipus de delictes és especialment curosa per l'afectació que acostumen a produir els fets, tant en la víctima com en els seus familiars. Per aquest motiu, es preveu mantenir informats de forma clara tant la víctima com la seva família respecte els tràmits i procediments que els afectin, i fer-ho adaptant l'actuació a l'estat emocional de la víctima, oferint-li atenció i responnent les seves preguntes.

D'acord amb l'edat de la víctima, les característiques i la seva especial afectació, es valora la necessitat o no de la seva participació directa en les diligències policials, en l'estada a comissaria, partint de la premissa sempre de l'interès superior del menor, fent el mínim de diligències imprescindibles amb ella, evitant duplicitats i promovent l'actuació dels serveis especialitzats d'acord amb el Protocol marc, de juliol de 2017, d'actuacions contra el maltractament a infants i adolescents de Catalunya i també amb la protecció integral de la infància i l'adolescència davant la violència.

En el supòsit de maltractaments i delictes contra la llibertat sexual, d'acord amb la llei orgànica 8/2021 esmentada anteriorment, s'informa a la víctima o als progenitors/ representants legals del dret a l'assistència jurídica gratuïta i, si s'accepta, es sol·licita immediatament la presència lletrada en dependències policials, sense perjudici de l'activació immediata d'aquesta assistència jurídica en els casos que, a més, estan emmarcats en una violència masclista segons la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista.

El seguiment de les víctimes de violència menors d'edat el fan els grups d'atenció a la víctima (GAV), d'acord amb els procediments de seguiment de víctimes, amb la particularitat que la interlocució es fa a través dels seus progenitors, tutors o representants legals.

D'acord amb el dret a la informació i l'assessorament que s'estableix a l'article 10 de la llei orgànica 8/2021, en els casos legalment establerts, els GAV de la PG-ME informen a l'Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte del Departament de Justícia dels seguiments policials que realitzin a víctimes menors d'edat, amb l'objectiu que rebin la informació, l'assessorament i el suport necessari en cada cas.

3. Actuació amb l'entorn

En els supòsits en què els fets es produeixen en un entorn en el qual hi hagi diversos menors i famílies implicades, com pot ser el cas dels agressors que actuen en centres docents, esplais, ludoteques, centres esportius, colònies, etc., és compromís de la PG-ME, de manera homogènia a tot el territori:

- L'avaluació de la situació de risc particular de la víctima i d'altres possibles víctimes de l'entorn del presumpte autor, l'adopció de les mesures de protecció adequades i, si s'escau, la comunicació a la DGAIA d'acord amb el Protocol d'actuació, de 18 de juny de 2010, entre l'aleshores Secretaria d'Infància i Adolescència del Departament d'Acció Social i Ciutadania i la Direcció General de la Policia del llavors Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, per garantir la protecció dels infants i adolescents en situació de risc i desemparament.
- La preservació de la identitat de les víctimes, evitant la publicitat de qualsevol informació que permeti identificar-les, sobretot pel seu entorn habitual i, en especial, en casos que es produeixen en entorns amb altres famílies com centres docents, esportius, esplais, colònies, etc.
- La gestió de la informació. En aquests casos és prioritari per a la PG-ME controlar la informació mitjançant una interlocució directa amb el gestor responsable del centre en què s'hagin produït els fets perquè es preservi l'anonimat de les víctimes i, alhora, es pugui donar a les altres famílies una informació veraç sobre les actuacions, així com per a la detecció d'altres possibles víctimes.

4. Instrucció i investigació dels casos

Qualsevol fet delictiu en l'àmbit dels il·lícits contra la llibertat sexual ha de ser instruït per les unitats d'investigació (UI) o la Unitat de Menors (UME), les àrees d'investigació criminal (AIC) o la Divisió d'Investigació Criminal (DIC) a través de la Unitat Central d'Agressions Sexuals (UCAS), oficines d'atenció a la ciutadania (OAC) segons les circumstàncies dels fets i l'especialització que sigui necessària per a la instrucció i investigació.

En el marc de la protecció de la infància i l'adolescència, sempre s'enviarà còpia de les diligències policials a la Fiscalia de Menors corresponent.

5. Actuació amb els presumptes autors

Respecte les actuacions amb els presumptes autors en el marc dels delictes de maltractaments i agressions sexuals a infants i adolescents, es manté la sistemàtica dels procediments i instrucció que regulen qualsevol detenció i aquelles especificacions pròpies de la investigació dels delictes d'aquesta naturalesa d'acord amb la Llei orgànica 10/22, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual, la Lecrim, l'estatut de la víctima i la resta de legislació vigent.

En els casos en què el presumpte autor d'aquests delictes, o de qualsevol altre delictes, sigui clergue o religiós, el fet de la detenció es comunica al bisbe de la diòcesi en què es realitzi. Si fos el propi bisbe qui fos detingut, s'ha de comunicar a la Santa Seu a través de la sala de comandament de referència.

6. Aspectes de coordinació

A nivell de coordinació de l'actuació, cal destacar la participació i seguiment de la PG-ME en els protocols següents:

- L'actuació de la PG-ME segueix el Protocol marc, de juliol de 2017, d'actuacions contra el maltractament a infants i adolescents de Catalunya.
- Protocol d'actuació entre els departaments de Treball, Afers Socials i Famílies i Educació de prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractaments infantils i adolescents en l'àmbit educatiu.
- Es participa en el circuit d'actuació davant d'un cas de maltractament d'un/a alumne/a comès per personal docent, professionals d'atenció educativa, PAS o altres persones que intervinguin en l'àmbit escolar del consorci d'Educació de Barcelona.